

El-Aksa Tufanı Operasyonu ve Kendi Kaderini Tayin Hakkı: Uluslararası Hukuk Açısından Bir İnceleme

Operation Al-Aqsa Flood and the Right to Self-Determination: An Analysis from the Perspective of International Law

Saddam Ibrahim SEHWEIL*

Özet

Ulusların/Halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkı uluslararası hukukun ve antlaşmaların en temel ilkelerinden biridir. Bu temel ilke bağlamında halkların kendi kaderlerini tayin edebilmeleri ve işgalci otoritelerden kurtulabilmeleri için silahlı direniş de dâhil olmak üzere her türlü araca başvurma hakkı meşru kabul edilmiştir. Bu çalışma Filistin halkının özgürlüklerine ve bağımsızlıklarına kavuşabilmek için verdikleri mücadeleleri halkların kendi kaderini tayin etme ilkesi zemininde ele alacaktır. Özellikle Filistin’de Hamas’ın askeri kanadı tarafından başlatılan El Aksa Tufanı Operasyonunun meşruiyetini yine bu ilke bağlamında tartışacaktır. Ardından, çalışma, Hamas Hareketi tarafından Filistin halkının özgürlük ve bağımsızlığına kavuşma mücadelesinde benimsenen silahlı direniş araçlarından biri olan “El-Aksa Tufanı Operasyonu”nu ele alarak, Filistin halkının kendini savunma ve topraklarını kurtarma hakkı çerçevesinde bu operasyonun meşruiyetini değerlendirmektedir. Diğer yandan çalışmada operasyonun Filistin’in bağımsızlık mücadelesine yönelik siyasi ve insani etkileri incelenecek olup, operasyon sonrası İsrail’in Gazze Şeridi’ne yönelik başlattığı işgalin yarattığı insani sorunlara değinilecektir.

Keywords: Filistin, İsrail, El-Aksa Tufanı Operasyonu, Hamas

Abstract

The fundamental principles of international law and international treaties have confirmed the self-determination right of peoples and legitimized their right to use all means, including armed resistance, to achieve freedom and independence and to liberate themselves from occupying authority. This study examines the self-determination right of the Palestinian people and analyzes the legitimacy of their use of all means to resist the occupation and achieve their freedom and independence, based on the fundamental principles of international law that emphasize the self-determination right of peoples. Then, the study examines the “ Al-Aqsa Flood Operation ”, one of the armed resistance tools adopted by the Hamas Movement in the struggle for the freedom and independence of the Palestinian people, and evaluates the legitimacy of this operation within the framework of the Palestinian people’s right to defend themselves and liberate their lands. The study examines the political and humanitarian impact of the “Al-Aqsa Flood Operation” on the Palestinian cause and analyzes the role of international reactions in drawing attention to the suffering of the Palestinian people and their legitimate rights. In addition, the study also addressed the humanitarian problems caused by the Israeli occupation of the Gaza Strip following the “Al-Aqsa Flood Operation”.

Anahtar Kelimeler: Palestine, Israel, Al-Aqsa Flood Operation, Hamas

*Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ABD, saddamsehweil@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5025-9609

Giriş

1948 yılından beri Filistin halkı, uluslararası hukuka ve insan haklarına saygı göstermeyen acımasız bir işgal altında yaşamaktadır. Filistin halkı, yarım yüzyılı aşkın İsrail işgali tarafından uygulanan etnik temizlik ve soykırım politikalarına maruz kalmışlardır. Bu zulüm karşısında Filistinliler; uluslararası hukuk, anlaşmalar ve kararlar tarafından tanınan meşru haklarını elde etmek için silahlı mücadele de dâhil olmak üzere her türlü yola başvurarak mücadele etmektedir.

Bu sürekli baskıya karşı koyarken, Filistinliler haklarını geri kazanmak amacıyla çeşitli yolları denemekte, bunlar arasında silahlı mücadele de yer almaktadır. Bu yöntemler, yalnızca saldırılara bir tepki değil, aynı zamanda Filistin halkının varlığını ve haklarını uluslararası hukuk ve uluslararası anlaşmalar ile kararlar çerçevesinde savunma iradesini yansıtmaktadır. Filistin mücadelesi, yalnızca bölgesel bir çatışma değil, aynı zamanda uluslararası düzeyde ciddi bir dikkat ve siyasi irade gerektiren insani bir meseledir.

Tarihsel olarak, kendi kaderini tayin hakkı, sömürgecilik bağlamında ortaya çıkmıştır. Halklar, sömürgecilik ve despotizm altında yaşarken, kendi kaderini tayin etme hakkından mahrum edilmektedir. Ancak, uluslararası hukukun gelişmesi ve insan hakları kavramının güçlenmesi ile birlikte, kendi kaderini tayin hakkı, saygı gösterilmesi gereken temel haklardan biri haline gelmiştir. Bazı Batılı hukukçular, bu hakkın Fransız Devriminin bir sonucu olduğunu ve onu Wilson ilkeleri ve İnsan Hakları Beyannamesi ile ilişkilendirmektedirler. Ancak bu hak, İslam siyaset tecrübesinde Fransız Devrimi'nden ve Wilson ilkelerinden önce de vardı. Örneğin, halktan bir Kıpti, halife Ömer bin Hattab'a bir şikâyet ilettiğinde, Ömer bin Hattab, Mısır valisi Amr bin As'a, "İnsanları ne zaman köleleştirdiniz ki anneleri onları özgür doğurmuşken" demiştir (Al-Omari, 2001: 110). Bu ifade, özgürlük ve kendi kaderini tayin anlamlarını içeriyordu.

Bu çalışmada köklü bir geçmişe sahip olmakla birlikte geçtiğimiz yüzyılın önemli bir uluslararası hukuk konusu haline gelen halkların kendi kaderini tayin etme hakkının, çatışma ve savaş bölgelerinde istikrarı, güveni ve barışı tesis etmek yönündeki rolü tartışılacaktır. Bu hakkın uygulanmasında yaşanan birtakım zorluklar ele alınacak olup özellikle Hamas'ın askeri kanadı tarafından 7 Ekim 2023 yılında başlatılan El Aksa Tufanı Operasyonu'nu ve hem yerel hem de uluslararası etkileri halkların kendi kaderini tayin etme ilkesi bağlamında analiz edilecektir.

1. Uluslararası Hukukta Kendi Kaderini Tayin Hakkı

1.1. Kendi Kaderini Tayin Hakkı Kavramı

Halkların kendi kaderini tayin hakkı, çağdaş uluslararası hukukun temel ilkelerinden biridir. Bu hak, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Adalet Divanı tarafından yayımlanan bir dizi karar ile belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Zamanla, bu hakkın gücü ve etkisi artmış, özellikle daha fazla anlaşma ve sözleşmenin kabul edilmesiyle halkların kendi kaderini tayin hakkını destekleyen bir çerçeve oluşturulmuştur (Tozan, 2013: 459). Bu hak, uluslararası toplumun, halkların siyasi, sosyal ve ekonomik geleceklerini belirleme özgürlüğünü sağlama konusundaki taahhüdünü yansıtır ve insan haklarının temel bir parçasıdır.

Hukukçular, kendi kaderini tayin hakkının kesin bir tanımını oluşturma konusunda farklı görüşlere sahiptir. Ancak bu hakkın temel amacı, işgal altındaki halkların özgürlük ve bağımsızlıklarını kazanma hakkını desteklemektir. Bu nedenle, bu hakkın tüm yasal yollarla savunulması esastır. Birleşmiş Milletler, bu hakka doğrudan açıklık getirmemiştir;

ancak Birleşmiş Milletler Şartı'nın 1. madde ile 55. maddenin ikinci paragrafında bu hakla ilgili dolaylı atıflarda bulunulmuştur. Bu hakkı, "tek ve belirgin bir kolektif kimliğe sahip toplulukların siyasi hedeflerini belirleme, bu hedefleri gerçekleştirmek için tercih edilen siyasi çerçeveyi benimseme ve günlük yaşamlarını dış müdahale veya yabancı halklar ve örgütler tarafından baskı olmadan yönetme hakkı" olarak tanımlayanlar vardır (Al-Ghoneimi, 1982: 335).

Vladimir Lenin, kendi kaderini tayin hakkını şöyle tanımlamıştır: "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ulusların egemen ve baskıcı bir ulustan siyasi anlamda bağımsızlık kazanma özgürlüğü anlamına gelir" (Saadallah, 1986: 70).

Başka bir deyişle, bu hakkı, yerleşik bir çoğunluğa sahip halkların yabancı müdahale olmaksızın hükümetlerini ve siyasi, ekonomik ve sosyal sistemlerini seçme özgürlüğü olarak görenler de vardır (Al-Farra, 2009: 374). Bununla birlikte, kendi kaderini tayin hakkının uluslararası bir hukuki hak olarak kabulü, çeşitli uluslararası anlaşmalar ve belgelerde kendine yer bulmuştur. Özellikle, Birleşmiş Milletler'in 1966 yılında yayımladığı "Ekonomik ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi"nin birinci maddesi, "Tüm halklar kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahiptir; bu hak kapsamında halklar, siyasi durumlarını belirleme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini sağlama konusunda özgürdür" ifadesini içermektedir (Abu Naser: 2000, 376). Ayrıca, 1970 yılında kabul edilen "BM Genel Kurulu'nun 2625 sayılı Kararı" da bu hakkın uluslararası hukuk açısından önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bu anlamda, kendi kaderini tayin hakkı uluslararası bir yasal hak olup insan haklarının en önemli ilkelerinden biridir.

Metwalli (2003: 46), kendi kaderini tayin hakkını şöyle tanımlamaktadır: "Halkların veya ulusların, dış veya sömürgeci egemenlikten özgürlük ve bağımsızlık elde etme ve kabul ettikleri siyasi sistemi ve hükümeti özgürce seçme hakkıdır."

Yukarıdaki yaklaşımlar göz önünde bulundurulduğunda halkların kendi kaderini tayin hakkı için geçerli olan bazı temel ilkeleri ve prensipleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Tüm sömürge halklarının, yabancı müdahale olmaksızın kendi kaderlerini tayin etme ve siyasi, ekonomik ve sosyal hedeflerini belirleme hakkı.
- Sömürge veya vesayet altında bulunan halkların, referandum yoluyla başka bir devletle birleşme özgürlüğü ve bağımsızlık hakkı.
- Kendi kaderini tayin mücadelesini sürdüren halkların güç kullanma hakkı.
- Halkların kendileri için uygun gördükleri yönetim şeklini seçme hakkı (Al-Atiya, 2012: 157).

Bu yaklaşımlar doğrultusunda, halkların kendi kaderini tayin hakkı; ulusların, kendi siyasi, sosyal ve ekonomik yapılarına dair kararlarını özgür iradeleriyle verebilmesi, kendileri için uygun gördükleri yönetim sistemini benimseyebilmesi ve iç-dış ilişkilerini herhangi bir dış müdahaleye maruz kalmaksızın yürütebilmesi ilkesine dayanır.

1.2. Kendi Kaderini Tayin Hakkı'nın Tarihsel Gelişimi

Kendi kaderini tayin hakkı, tarihsel olarak büyük devrimlerle ilişkilendirilmiş ve uluslararası hukukta önemli bir ilke haline gelmiştir. 1776'da Amerika'nın bağımsızlık hareketi, bu hakkın uygulanmasına erken bir örnek teşkil etmektedir. Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'nde bu ilkeye vurgu yapılmış ve halkların kendi siyasi geleceklerini belirleme hakkı savunulmuştur (Imad, 2002: 25). Özellikle Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 1(2) maddesinde, halkların kendi kaderini tayin hakkının tanındığı

belirtilmiştir (United Nations, 1945). Bu ilke, zaman içinde birçok uluslararası sözleşme ve bildirmede de yer almıştır.

Örneğin, 1966 tarihli Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 1. maddesi, "Bütün halklar kendi kaderini tayin hakkına sahiptir. Bu hak uyarınca halklar, siyasal statülerini serbestçe belirleme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini serbestçe sağlama hakkına sahiptir" ifadelerini içermektedir (United Nations, 1966). Benzer şekilde, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme de bu hakkı teyit etmektedir (United Nations, 1966).

Bu bağlamda, kendi kaderini tayin hakkının uluslararası hukuk çerçevesindeki gelişimini değerlendirirken, Birleşmiş Milletler'in kurucu belgelerinden biri olan Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Antlaşmanın 1. maddesinin 2. fıkrasında, uluslar arasında dostane ilişkilerin, halkların eşit haklara ve kendi kaderlerini tayin etme hakkına saygı temelinde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hüküm, sömürge yönetimlerine karşı verilen mücadelelere hukuki meşruiyet kazandırmış ve halkların bağımsızlık arayışlarına uluslararası düzeyde dayanak oluşturmuştur (United Nations, 1945).

Kendi kaderini tayin hakkı, 1789 Fransız Devrimi ile de ilişkilendirilmiştir. Devrimin amacı, kralların ve tiranların baskısından kurtulmak, bağımsızlık ve halkların kendi yönelimlerini seçme özgürlüğünü ve insan haklarını savunmaktır (Zeydan, 2005). Fransız Devrimi'nin liderleri ve daha sonra Napolyon Bonapart, halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını kullanmak isteyenleri desteklemeye hazır olduklarını, İlan etseler de bu destek sadece teorik düzeyde kalmıştır. (Al-Kayalı, 1986: 555).

Ayrıca, kendi kaderini tayin ilkesi 1917 Bolşevik Devrimi ile de ilişkilendirilmiştir. 1917'de yayınlanan Rusya Halklarının Hakları Bildirisi'nde, kendi kaderini tayin hakkının her halkın ulusal özelliklerine saygı duymak ve uluslar arasında tüm haklarda eşitlik temelinde özetlendiği belirtilmiştir. Baskı altında yaşayan ve sömürgeciliğin zulmü altında olan her halkın ayrılma ve bağımsız devletlerini kurma hakkı olduğu ifade edilmiştir (İmad, 2002: 27).

Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle birlikte, mevcut uluslararası düzenin yeniden düşünülmesi gerektiği fikri öne çıkmış ve bu durum, pek çok düşünür ve siyasetçiyi halkların kendi kaderini tayin hakkını savunmaya itmiştir. Bu bağlamda, Amerikalı Başkan Woodrow Wilson, savaş sırasında ünlü "Wilson'ın On Dört Maddesi"ni sunarak halkların kendi kaderini tayin etme hakkını uluslararası ilişkilerin yeni temellerinden biri olarak kabul ettirmeye çalışmıştır. Bununla birlikte, Lenin gibi bazı figürler bu ilkeyi Rusya'daki devrim başlangıcında desteklese de, o dönemdeki büyük güçler bu fikre temkinli yaklaşmış ve egemenlikleri ve ayrıcalıklarını zedelemesinden korktukları için bu fikri genellikle kabul etmemişlerdir. Bazı siyasi güçler halkların özgürlüğünü savunurken, büyük güçler çoğunlukla bu ilkeyi, özellikle Milletler Cemiyeti'nin kurulduğu anlaşmalarda, kendi siyasi ve ekonomik çıkarlarıyla çeliştiği için reddetmişlerdir. (Ferraji, 2009: 6-7).

Milletler Cemiyeti, bu ilkeyi göz ardı etmekle kalmadı, aynı zamanda zorla halka dayatılan ve yeni bir sömürgecilik biçimi olan manda sistemini benimsedi ve buna yasal meşruiyet kazandırdı. Örneğin, İngiltere'nin Filistin üzerindeki manda sistemi, başka bir halkın toprağında Siyonist projenin gerçekleştirilmesine (Ganim, 2017) yönelik yasal bir örtüydü; çünkü Birinci Dünya Savaşı'nda galip gelen devletler cemiyeti kontrol ediyordu

ve bu hakkı göz ardı ederek işgal altındaki halkların özgürlük ve bağımsızlık taleplerini engellemiştir.

Zamanla, sömürge ülkeleri kendi kaderlerini tayin etme hakkı için mücadele etmeye başladılar ve özgürlüklerini geri kazanma çabalarında mevcut olan tüm araçları kullanmaya çalıştılar. Denebilir ki, kendi kaderini tayin hakkı, cemiyetin mandayla ilgili 22. maddesi dışında cemiyet döneminde ne var ne de dikkate alınmıştır. 1941’de Atlantik Bildirisi’nde Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık arasında kendi kaderini tayin hakkı ortaya çıkmış ve bildiri, halkların hükümet biçimlerini seçme hakkını içermiştir. Bu hak, Ocak 1942’de Birleşmiş Milletler Bildirisi, Ekim 1943’te Moskova Bildirisi ve 1945 Yalta Konferansı gibi birçok açıklamada yer almıştır (Al-Karain, 1983: 15).

Bu hak, Birleşmiş Milletler Şartı’na dâhil edilmesinden sonra uluslararası hukukun bir parçası haline gelmiş ve en yüksek bağlayıcılığa sahip olmuştur. Şart, halkların kendi kaderlerini tayin hakkını açıkça belirtmiş ve bu, Şartın taslağının hazırlanması sırasında Sovyet delegasyonunun önerdiği değişiklikler sayesinde olmuştur. Delegasyon, 5 Mayıs 1945’te düzenlenen San Francisco Konferansı’nda, örgütün amaçları ve hedefleri arasında eşit haklar ilkesi ve halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkı temelinde uluslar arasında dostane ilişkiler geliştirme maddesinin eklenmesini istemiştir. Ekonomik ve sosyal işbirliği bölümünde yer alan 55. madde bu hakkı içermektedir (Ben Amer, 1982: 20).

Madde, bu hakkı teyit etmekte ve 73. madde bu konuya referans vermektedir. Bu durum, söz konusu hakkın hukuki niteliğini tanıdığını ve uluslararası sözleşmede bu ilkenin önemini artırdığını göstermektedir. Ayrıca, bu ilkenin uluslararası ilişkileri düzenleyen diğer ilkelerden daha öncelikli bir konuma sahip olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla, halkların kendi kaderlerini tayin etme ilkesi, küresel güvenlikle doğrudan ilgili olup, köklü bir ilke olarak kabul edilmektedir (Al-Khalouqi, 2018: 28).

1966 yılında yayımlanan Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin birinci maddesi, tüm halklara kendi kaderlerini tayin etme hakkının tanınmasını öngörmektedir. Bu bağlamda, söz konusu hak, halkların siyasi statülerini belirleme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini serbestçe izleme yetkisini içermektedir. Bu durum, uluslararası hukuk çerçevesinde halkların öz yönetim haklarının tanınmasının önemini vurgulamaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan ve halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını vurgulayan en önemli kararlardan biri, 14 Aralık 1960 tarihinde yayımlanan 1514 sayılı karar olup, “Sömürge Ülkelerine ve Halklarına Bağımsızlık Verilmesi Bildirisi” başlığı altındadır. İkinci paragrafında şu ifade yer almaktadır: “Tüm halklar kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahiptir ve bu hak doğrultusunda siyasi statülerini serbestçe belirleme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini serbestçe sürdürme hakkına sahiptir.” Genel Kurul, bu bildiriye işgal altındaki halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkına ulaşmaları ve bağımsızlıklarını elde ettikten sonra egemen bir devlet statüsüne ulaşmaları çabalarını memnuniyetle karşılamıştır (Zeydan, 2008: 342). Ayrıca, 1970 yılında yayımlanan Genel Kurul bildirisi de, Ekim 1970’te oybirliğiyle kabul edilen ve devletler arasındaki işbirliği ile ilgili uluslararası hukuk ilkelerinin ilanını içeren 2625 sayılı kararda da bu hakkı açık ve net bir şekilde belirlemiştir: “Tüm halklar, eşit haklar ilkesi ve kendi kaderlerini tayin etme hakkı doğrultusunda, dış müdahale olmaksızın siyasi statülerini serbestçe belirleme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini serbestçe sürdürme hakkına sahiptir” (Abu Al-Nasır, 2000: 376). Bu karara doksan ülke lehte oy kullanmış, dokuz ülke ise çekimser kalmıştır, hiçbir ülke karşı oy kullanmamıştır (Al-Rajhi, 1989: 226). Bu, halkların özgürlüğe

kavuşma, sömürgeci kurtulma ve bağımsızlıklarını elde etme arzularını, aynı zamanda sömürgeciliğin tasfiye edilmesi ve halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkının tanınmasını istemektedir. Bu halkların, yönetim biçimlerini tamamen özgür bir şekilde ve dış müdahale olmaksızın seçme hakkı vardır.

Birleşmiş Milletler, halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını, özgürlüklerini kazanma hakkını ve siyasi sistemlerini seçme, ekonomik, sosyal ve kültürel sistemlerini serbestçe geliştirme hakkını vurgulayan ardışık kararlar yayımlamaya devam etmiştir.

Tüm uluslararası antlaşmalar ve yasalar, sömürge halklarının kendi kaderlerini tayin etme hakkını tanımış ve yasal direnme hakkını, hukuki kurallara uygun olarak, tüm mevcut yollarla tanımıştır. Aynı şekilde, devletlerin ve örgütlerin sömürge halklarına özgürlük ve bağımsızlık kazanana kadar her türlü maddi, siyasi ve askeri desteği sağlamasını zorunlu kılmıştır. İşgal güçlerine karşı halkların bağımsızlıklarını kazanmak için verdikleri mücadelede güç kullanımını yasaklamış ve suç saymıştır. Hatta işgali, uluslararası barış ve güvenliğe tehdit olarak kabul etmiştir (Akkawi, 1997: 62-63).

2. El Aksa Tufanı ve Uluslararası Hukuk

2.1. Aksa Tufanı'nın Temelleri ve Tarihsel Bağlam

7 Ekim 2023 Cumartesi sabahı, Hamas'ın askeri kanadı olan İzzeddin el-Kassam Tugayları ve diğer Filistin direniş grupları, İsrail'e karşı benzeri görülmemiş bir askeri operasyon başlatmış ve bu operasyon 'Aksa Tufanı' olarak adlandırılmıştır. Söz konusu operasyon, Gazze'ye yakın yerleşim bölgelerine sızan elit (özel askeri birlikler) birliklerin kara, deniz ve hava unsurlarını içeren saldırılarını kapsamaktadır. Bu durum, bölgedeki çatışmanın dinamiklerini ve taraflar arasındaki güç dengesini önemli ölçüde etkileme potansiyeline sahiptir.

Bu operasyon, İsrail ordusunun askeri üsleri, siperleri ve havaalanlarını hedef alan binlerce roketin fırlatılmasıyla başlamıştır. Kassam Tugayları komutanı Muhammed El-Deif, Filistin'in İsrail işgalinden kurtarılması mücadelesinin resmen başladığını duyurmuştur. Bu saldırıya yanıt olarak, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu savaş ilan etmiş ve İsrail ordusu "Demir Kılıçlar" operasyonunu başlatmıştır. Bu operasyon sonucunda, şu ana kadar 40 binden fazla Filistinli hayatını kaybetmiş ve çoğu kadın ve çocuk olmak üzere en az 100 bin kişi yaralanmıştır. Ayrıca, sivil binalar, eğitim ve sağlık tesisleri ile Gazze'deki yaşam kaynakları ciddi şekilde tahrip olmuştur (Filistin İstatistik Kurumu, 2024).

Uluslararası hukuk bağlamında, silahlı çatışmalar ve sonuçları ciddi insan hakları ihlalleri ve savaş suçları olarak değerlendirilmektedir. Cenevre Sözleşmeleri'nin 4. maddesi, sivillerin korunmasını güvence altına alırken, Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü, savaş suçlarının tanımını ve bu suçlarla ilgili yargılama süreçlerini belirlemektedir. Özellikle sivillerin hedef alınması, sivil altyapının yıkılması ve sağlık hizmetlerinin engellenmesi, uluslararası insancıl hukuk kurallarına aykırıdır. Bu tür durumlar, uluslararası toplumu ve hukuk kurumlarını, çatışmanın taraflarını hesap verebilir kılmak ve adaleti sağlamak için harekete geçmeye zorlamaktadır.

Filistin-İsrail çatışmasının kökenine ve nedenlerine geri dönülecek olursa, Aksa Tufanı'nın 75 yılı aşkın işgale karşı verilen mücadelenin devamı olduğu görülmektedir. Hamas'ın 21 Ocak 2024 tarihinde yayımladığı "Bu Bizim Hikâyemiz: Neden Aksa Tufanı?" başlıklı belgede, bu operasyonun Filistin meselesini ortadan kaldırmaya yönelik İsrail planlarına karşı bir tepki ve zorunlu bir adım olduğu vurgulanmıştır. Belge, toprakların

kontrolü, Yahudileştirilmesi, Mescid-i Aksa ve kutsal mekanlar üzerindeki egemenliğin belirlenmesi ile Gazze'ye uygulanan ablukayı sona erdirmeye hedeflerini içermektedir. Bu adım, işgale karşı bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin doğal bir parçası olarak görülmekte ve diğer dünya halkları gibi kendi kaderini tayin hakkını elde etme çabası olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Hamas belgede, işgal altındaki Filistin halkının direnişinin desteklenmesinin uluslararası hukuk ve tüm dinler açısından meşru bir hak olduğunu belirtmiştir. Belge, Filistin halkının işgale karşı mücadelesinin 7 Ekim'de başlamadığını, aksine 105 yıllık bir işgal sürecine dayandığını; bunun 30 yılının Britanya mandası altında ve 75 yılının Siyonist işgali altında geçtiğini ifade etmektedir (Hamas, 2024).

2.2. El-Aksa Tufanı Operasyonu'nun Meşruiyeti ve Filistin Sorunu Üzerine Etkileri

Gazze Şeridi, Batı Şeria ve Kudüs'e yönelik günlük tehditler ve saldırılar altında, egemenlik ihlallerine karşı yerel direnişin, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda belirtilen kendi kaderini tayin hakkı ilkesine dayanarak işgal güçlerine karşı mücadele etme hakkı vardır. Bu bağlamda, "El-Aksa Tufanı" operasyonunun hukuki tanımı nedir? Meşru Müdafaa hakkı olarak kabul edilebilir mi, yoksa milli direniş sınırlarını aşarak uluslararası hukuka göre cezalandırılması gereken terörizm mi olmuştur?

Birleşmiş Milletler Antlaşması'na bakıldığında, antlaşmanın uluslararası ilişkilerde güç kullanımını yasakladığı görülmektedir. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın birinci ve ikinci maddelerinde, uluslararası dostane ilişkilerin geliştirilmesi ve halkların kendi kaderini tayin hakkına sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır (Abu Al-Nasır, 2000: 133). Ayrıca, antlaşmanın 55. maddesi, uluslararası barış ve dostane ilişkilerin kurulmasının gerekliliğini belirtmekte ve antlaşma açıkça herhangi bir devletin başka bir devletin toprak bütünlüğüne karşı güç kullanmaktan kaçınmasını istemektedir (Ben Amer, 1982: 83).

Ancak uluslararası ilişkilerde güç kullanımının yasaklanmasına bazı istisnalar getirilmiştir. Bu istisnalar kapsamında (Şehab, 1978: 217):

A - Meşru Müdafaa: BM Antlaşması'nın 51. maddesi, devletlere herhangi bir saldırıya karşı meşru savunma hakkı tanır; bu kapsamda ulusal kurtuluş hareketlerinin ulusal kurtuluş ve kendi kaderini tayin amacıyla yaptığı silahlı direniş de yer alır ve uluslararası hukukun kişileri olarak kabul edilir ve BM kararlarıyla yasal meşruiyet kazanmıştır.

Sömürgecilik ve işgal, üzerinde kontrol sağladığı halkların sürekli ve devamlı bir saldırıdır; bu saldırıdan kaynaklı olarak, bu halkların mevcut olan tüm araçlarla savunma hakkı meşrudur, bunlar arasında silahlı mücadele de bulunur.

Bazı hukukçular, BM Antlaşması'nın özellikle 1/2 maddesinin, üye devletleri halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkına saygı göstermeye zorladığını ve bu hakkı talep eden halklara karşı güç kullanılması durumunda savunma hakkını kullanma hakkını doğurduğunu savunmaktadır; bu durumda, bu halklar uluslararası hukukun kişileridir ve egemen olmayan yabancı güçten bağımsızlık hakları vardır ve devletler onların kendi kaderlerini tayin etme hakkını hızlandırmalarına yardımcı olma yükümlülüğündedir (Ben Amer, 1982: 110).

Bu nedenle, halkların bireysel veya kolektif olarak veya yerel nüfustan oluşan askeri oluşumlar aracılığıyla yaptıkları ulusal kurtuluş hareketleri, ulusal savunma hakkının bir uzantısı olarak kabul edilir.

B - Güvenlik Konseyi Tarafından Alınan Tedbirler: Birleşmiş Milletler'in üye devletlerinin doğrudan veya dolaylı katılımıyla uluslararası barış ve güvenliği korumak amacıyla, Madde 43'ün yedinci bölüm hükümlerine uygun olarak (United Nations, t.y.)

C - Birleşmiş Milletler Kararlarına Dayanarak Güç Kullanımı: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, işgal veya sömürge kontrolüne karşı direnişin meşruiyetini ve halkların işgale karşı direnme hakkını vurgulayan birçok karar kabul etmiştir. Bu kararlardan bazıları şunlardır:

- 1960 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1514 sayılı kararı, öz belirleme hakkının temel dayanağı olarak kabul edilen ve sömürgecilik durumunu sona erdiren karar olarak bilinir. Bu karar, sömürgeleştirilen halklara bağımsızlık verilmesini öngörmektedir ve halkların siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik kaderlerini belirleme hakkını tanımaktadır. Halkların bu hakkı gecikmeden gerçekleştirmelerine yardımcı olunmasını öngörmekte, aksi takdirde bunun temel insan haklarının inkârı, Birleşmiş Milletler Şartı'na aykırı ve uluslararası barış ve iş birliğini engelleyici olduğunu belirtmektedir (Viyana Bildirisi ve Eylem Programı, 1993)
- 1970 Kasım ayında kabul edilen 2625 sayılı karar, Birleşmiş Milletler Şartı'na uygun olarak devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen bir dizi uluslararası ilkeyi içermektedir. Bunlar:
 - Devletler, halkların öz belirleme hakkını gerçekleştirme ilkesini yerine getirmek ve sömürgeciliği ortadan kaldırmak için iş birliği yapmak zorundadırlar, çünkü varlığı uluslararası barış ve güvenliği tehdit eder.
 - Halkların özgür iradesine saygı, dış müdahale olmaksızın siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel sistemlerini seçmelerinin temelidir.
 - Herhangi bir devletin, halkların öz belirleme hakkını engellemek için güç kullanması yasaktır, çünkü bu, Şart'ın temel ilkelerinden birinin ihlalidir.
 - Devletler, halkların öz belirleme hakkını ellerinden almak için zorlayıcı eylemlerden kaçınmalıdırlar ve halkların kendilerine karşı kullanılan zorlayıcı eylemlere karşı silahlı güç kullanma ve zorlayıcı eyleme karşı direniş için her türlü desteği alma hakkı vardır (Birleşmiş Milletler, 2625 kararı, t.y).
- 1972 tarihli 3034 sayılı karar, sömürgecilik, ırkçı yönetimler ve yabancı kontrol altındaki halkların sabit öz belirleme hakkını ve onların mücadelesinin meşruiyetini, özellikle ulusal kurtuluş hareketlerinin mücadelesini teyit etmiştir (Birleşmiş Milletler, 3034 kararı, t.y).
- 1973 tarihli 3103 sayılı karar, sömürge kontrolü, yabancı kontrol ve ırkçı yönetimler altında yaşayan halkların silahlı güç kullanma fikrini desteklemekte olup, bu silahlı güç kullanımını uluslararası hukuk hükümlerine göre meşru bir eylem olarak kabul etmiştir (Halberstam, 2003). Dr. Taysir Nabulsinin bu karar hakkında şu gözlemleri vardır:
 - Bu karar, halkların silah taşıma ve silahlı mücadele hakkını açıkça belirterek, işgal veya sömürge altında olan halkların mücadelesinin veya direnişinin silah taşıma aşamasına ulaşmayan bir mücadele olarak yorumlanmasını engellemektedir.
 - Bu karar, işgalci veya sömürgeci gücün silahlı direnişe karşı güç kullanmasının meşru olmadığını belirtmektedir.

- Bu karar, halkların silahlı mücadelesinin uluslararası hukuk ile uyumlu olduğunu ve direnişe başvurmanın uluslararası hukuka aykırı olmadığını da açıklar ve teyit eder (Ben Amer, 1982: 116).

D - Halkın Kendi Kaderini Belirleme Hakkına Dayanarak Silahlı Güç Kullanımı

Direnış, işgal altında haksızlığa uğrayan veya hala sömürgecilik altında bulunan bir halkın benimsemesi gereken en önemli şekillerden biri olarak kabul edilir. Direniş, işgal yetkilileri üzerinde vatandaşların haklarını etkileyen kararlardan geri adım atmalarını sağlayacak etkili bir iç baskı aracıdır ve bu bağlamda en önemli haklardan biri, kendi kaderini tayin hakkıdır.

Birleşmiş Milletler'in tecrübesi, kendi kaderini tayin hakkını kazanmanın meşruiyetini ya tarafsız organların denetiminde yapılacak referandum gibi barışçıl yollarla ya da işgal, sömürgecilik ve yabancı tahakküme karşı silahlı direniş ve mücadele gibi barışçıl olmayan yollarla belirlemiştir. Bu yollar, halkın gasp edilmiş vatanını geri kazanma hakkına dayanan ve halk tarafından desteklenen ulusal kurtuluş hareketleri olarak bilinmektedir. Bu hareketler, bölgeyi veya bir kısmını kontrol etmeseler bile meşruiyetlerini halkın desteğinden almaktadır (Al-Ghoneimi, 1982: 349).

Silahlı direniş, halkları baskı altına alan ve onların kendi kaderini tayin etme hakkını engelleyen sömürge devletlerini ve yabancı otoriteleri hedef alır ve bu, meşru ve yasal bir yöntem olarak kabul edilir. Bu, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51. maddesinin fiili uygulamasıdır.

Bu bağlamda Dr. Taysir Nabulsi'nin şu sözleri dikkat çekicidir: "Birleşmiş Milletler'in birçok kararı, halkların özgürlüklerini kazanmak ve kendi kaderlerini tayin etmek için verdikleri silahlı mücadeleyi meşru kabul etmekte olup, bu, halklara uluslararası örgütten (güç kullanma hakkına sahip olan) bir tür örtülü yetki verme anlamına gelmektedir. Bu, Şart hükümlerini ve Birleşmiş Milletler kararlarını uygulamak için bu gücü kullanma yetkisidir" (Ben Amer, 1982: 117).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan birçok ulusal kurtuluş hareketi, kendi kaderlerini tayin etme haklarını elde etmek ve sömürgecilikten kurtulmak için verdikleri mücadele ile savaş sonrası kurtuluş savaşlarına daha geniş bir kavram getirmiştir. Bu hareketler, uluslararası toplumda önemli bir blok oluşturarak, halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını vurgulayan yeni uluslararası kavramlar ve kurallar dayatmıştır. Bu çabalar, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1960 yılında aldığı 1514 sayılı kararla sömürgeciliğin sona erdirilmesi ve halklara bağımsızlık verilmesi ile taçlanmış olup, böylece ulusal kurtuluş ve kendi kaderini tayin hakkı için verilen silahlı direniş, kurtuluş savaşlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Belkhir, 2017).

1874 yılında Brüksel Konferansı'nda, dış işgale karşı halk hareketlerinin meşruiyetini tanıyan projeler ve önlemler oluşturulmuştur, bu da büyük devletlerin projeyi reddetmesine yol açmıştır (İsmail, 2017: 101). Projenin başarısız olmasına ve onaylanmamasına rağmen, devletler bu talimatları takip etmeye çalışmış ve bu talimatlar 1949 Cenevre Sözleşmeleri üzerinde büyük bir etkiye sahip olmuştur. Cenevre Sözleşmeleri'nde, direniş üyelerinin yasal savaşçılar olarak kabul edileceği ve düzenli ordularla aynı haklara sahip olacakları belirtilmiştir. Böylece, yabancı işgale karşı mücadelenin ve direnişin meşruiyeti tanınmış ve bu, Cenevre Sözleşmeleri'nin üçüncü sözleşmesinde yer almıştır (Birleşmiş Milletler, Cenevre Sözleşmesi, t.y).

Cenevre Sözleşmeleri'nin en önemli özelliklerinden biri, işgal altındaki bölgelerdeki savaşçıların korunması ve bu savaşçıların, Sözleşme'nin şartlarını taşıyorlarsa savaş esiri olarak muamele görmesi zorunluluğudur (Birleşmiş Milletler, Cenevre Sözleşmesi'nin 4. maddesi 2. Fıkrası).

Ulusal kurtuluş savaşları, genellikle uluslararası düzeyde meşru kabul edilmektedir (Yusuf, 2005: 112). Küresel olayların ve işgal karşıtı direnişin meşruluğunu destekleyen düşünsel gelişmelerin gelişimiyle birlikte, birçok ülke bağımsızlığını kazanmış ve önemli bir blok oluşturmuştur ki bu, bazı hukuki kavramlarda değişiklik yaratmıştır, özellikle kendi kaderini tayin hakkı, direnişin meşruluğu ve bu hedeflere ulaşmak için silahlı mücadelenin meşruluğu konularında, bu etkilerin en belirgin olduğu alanlardan biri de Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Kızılhaç Komitesi'dir (Khamasi, 1988: 83).

Birleşmiş Milletler kararlarına dayanarak yapılan incelemede, sömürgeci devletin bir halkın kendi kaderini tayin hakkını inkâr etmesi durumunda, bu halkın bu hakkı elde etmek için güç kullanma hakkını inkâr edemeyeceği görülmektedir. Bu bağlamdaki bazı Birleşmiş Milletler kararları, halkın kendi kaderini tayin hakkını elde etmek için güç kullanma hakkını sadece kabul etmekle kalmamış, aynı zamanda dünya devletlerini bu halka maddi ve manevi destek sağlamaya çağırmıştır (Al-Karain, 1983: 42).

Daha önce Birleşmiş Milletler Antlaşması'ndan çıkan kararlara işaret edilmişti; Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ne gelince, insan hakları hukukunun geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için büyük çaba sarf etti ve ulusal kurtuluş savaşları veya halk direnişi faaliyetlerinde yer alan bireylerin savaşçı olarak kabul edilmesine katkıda bulundu. Bu çabaların bir ürünü olarak Cenevre'deki çok sayıda Kızılhaç Konferansı'nda alınan kararlar da dikkate değerdir (Khamasi, 1988: 188):

- Uluslararası Kızılhaç'ın 21. Uluslararası Konferansı, İstanbul, 6-13 Eylül 1969.
- Silahlı çatışmalarda uygulanan insan hakları hukukunun geliştirilmesi için hükümet uzmanları konferansı, birinci dönem, Cenevre, 24 Mayıs- 12 Temmuz 1971.
- Hükümet uzmanları konferansı, ikinci dönem, Cenevre, 3 Mayıs 1972.
- Diplomat uzmanlar konferansı, üçüncü ve dördüncü dönemleri, Cenevre, 1977.

Kızılhaç'ın bu alandaki çabalarının en önemli sonuçlarından biri, Cenevre 1977 Protokollerine eklenen iki ek protokoldür. İlk protokol, içinde uluslararası insan hakları hukukunun bu tür savaşların doğasını dikkate alarak ulusal kurtuluş savaşlarını düzenleyen maddenin dördüncü paragrafında yer almaktadır (İsmail, 2017: 103).

Uluslararası insan hakları hukukunun geliştirilmesine katkıda bulunan hükümet uzmanları konferansı gibi, ulusal kurtuluş hareketleri de önemli bir rol oynamıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü gibi örgütler, ulusal kurtuluş savaşlarını uluslararası savaşların alanına dâhil eden ve son bildirgeye imza atan merkezi ve aktif bir rol oynamıştır. Temsilcileri, sadece gözlemci rolünden çıkarak sözleşmenin diğer yüksek taraflarıyla aynı seviyeye yükselmiştir (Al-Asbali, 2005: 153).

Birleşmiş Milletler 1977 Cenevre Protokolü'nün 43. maddesiyle ulusal kurtuluş hareketlerinin silahlı kuvvetlerini ve devletlerin silahlı kuvvetlerini ayırt etmiş ve 1977 yılı Birinci Protokolünün hukuki metinleri, ulusal kurtuluş hareketlerinin uluslararası hukukta halkların özgürlüklerini kazanmak, bağımsızlıklarını elde etmek ve sömürgeciliğe karşı mücadele etmek için silahlı direniş veya kendi kaderlerini belirlemelerine yardımcı olan müzakerelerle meşru bir yol olarak tanıdığını vurgulamıştır (Ahmed, 2013: 268).

İsrail'in Filistin halkının haklarını inkâr etmesi ve Filistinlilerin topraklarındaki haklarını ve kendi kaderlerini tayin etme haklarını kabul eden uluslararası kararlara uymaması nedeniyle, bu inkâr uluslararası hukukun ihlali olarak değerlendirilmektedir ve Filistin halkının haklarını pekiştirmek için güç kullanmasına gerçekçi bir gerekçe sunmaktadır.

Birleşmiş Milletler, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kırkıncı oturumunda, Altıncı Komite (Hukuk Komitesi) uluslararası terörizm konusunu ele almış ve bazı delegasyonlar işgal altındaki topraklarını kurtarmak için ulusal kurtuluş hareketlerinin silahlı mücadelesini terörist eylemlerden ayırt etme gerekliliğini vurgulamıştır. Bu mücadele, kendi kaderini tayin hakkını uygulama amacıyla meşru bir şekilde silahlanmış bir direniş kapsamaktadır (Rifat, 1992: 136).

Sonuç olarak, ulusal kurtuluş savaşları ve genel olarak silahlı direniş hareketleri, özellikle BM Şartı doğrudan temellendirilmiş olan yasal savunma hakkı ve kendi kaderini tayin hakkı ile birlikte, uluslararası konferanslar, BM kararları ve eklenen protokollerle desteklenen uluslararası yasalarla meşrudur. Bu protokoller, kurtuluş hareketlerindeki savaşanlar ile düzenli ordu mensupları arasında eşitlik sağlamış ve savaşanlara savaş esiri statüsü vermiştir. Bu savaşlar, sömürgeciliği sona erdirmeyi ve özgürlük ile bağımsızlık kazanmayı hedefleyen uluslararası savaşlar kategorisine dâhil edilmiştir.

3. El Aksa Tufanı ve Filistin Davası Üzerindeki Etkisi

7 Ekim 2023 tarihi, Filistin direnişinin tarihsel seyrinde önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Bu tarihte, Kassam Tugayları tarafından gerçekleştirilen kapsamlı askeri operasyon, yalnızca bölgedeki güç dinamiklerini değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda uluslararası kamuoyunun dikkatini Filistin meselesine yeniden yönlendirmiştir. El Aksa Tufanı olarak adlandırılan bu olay, uzun süredir devam eden çatışmaların ve Filistin halkının karşılaştığı zorlukların daha geniş bir perspektiften ele alınmasına olanak tanımıştır. Bu bağlamda, Filistin meselesinin dinamikleri ve bölgedeki siyasi hesaplar üzerinde derinlemesine etkiler yaratarak, yeni tartışmaların ve müzakerelerin zeminini oluşturmuştur.

Bu operasyon, öncesinde hâkim olan gerilim durumunu ve "İsrail" işgalinin Kudüs'teki Filistinlilere yönelik uyguladığı sistematik baskıların yanı sıra, Müslümanlar ve Hristiyanlar için kutsal kabul edilen mekanlara karşı işlenen günlük suçların birikimi neticesinde ortaya çıkan öfkeyi ifade etmektedir. Tüm arabuluculuk çabalarının başarısızlıkla sonuçlanması, "İsrail'in Mescid-i Aksa'da ibadet eden bireylere yönelik saldırılarını sürdürmesi, zaman ve mekân ayırımını zorlamaya yönelik girişimlerde bulunması, Batı Şeria'daki şehirlere yönelik düzenlenen günlük baskınlar, birçok Filistinlinin öldürülmesi ve tutuklanması ile bölgesel normalleşme süreçleri aracılığıyla Filistin haklarının ihlaline yönelik teşebbüsler, bu operasyonun gerçekleşmesine zemin hazırlamıştır. Aksa Tufanı operasyonu, yüzlerce "İsraili"nin ölümü ve çoğunluğu asker olan 250'den fazla kişinin esir alınmasıyla sonuçlanmıştır (Kadi, 2024).

Hamas, operasyonun işgale karşı meşru müdafaa ve direniş hakkı çerçevesinde geldiğini, Filistin davasının tasfiyesini önlemek, "Mescid-i Aksa'nın Yahudileştirme politikalarına karşı koymak ve Gazze ablukasını kaldırmak için gerekli bir adım olduğunu söylemiştir (Hamas, 2024). Buna karşılık, "İsrail" 1973'ten bu yana ilk kez savaş ilan ederek Hamas yönetimini ortadan kaldırmayı, askeri yeteneklerini yok etmeyi ve esirleri geri almayı hedeflemiştir. Bu savaş bağlamında, "İsrail" kanlı katliamlar ve soykırım yaparak 40

binden fazla kişinin şehit edilmesine ve çoğu çocuk ve kadın olan yaklaşık 100 bin kişinin yaralanmasına neden olmuştur (Filistin İstatistik Kurumu, 2024).

3.1. El-Aksa Tufanı'nın Siyasi ve İnsani Sonuçları

Aksa Tufanı'nın Filistin meselesi üzerindeki etkileri hem uluslararası hem de yerel düzeyde önemli boyutlar kazanmaktadır. Sürecin halen devam etmesi, bu olayların sonuçlarından ziyade etkileri üzerinde yoğunlaşmayı gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, Aksa Tufanı'nın dinamikleri, Filistin'deki siyasi, sosyal ve insani gelişmeler üzerinde belirleyici bir rol oynamakta ve uluslararası ilişkilerdeki dengeleri etkileme potansiyeline sahip olmaktadır. Askeri ve saha durumuna ilişkin olarak, Aksa Tufanı ve akabindeki cesur ve ileri savunma operasyonları, "İsrail" ordusunun kırılma noktalarını, istihbarat ve operasyonel sistemlerinin zayıflıklarını gözler önüne sermektedir. Bu süreçte, birkaç yüz Gazzeli direnişçinin gerçekleştirdiği ani saldırılar karşısında, "İsrail" ordusunun etkinlik gösterememesi dikkat çekicidir. "İsrail" ordusu, on yılı aşkın bir süredir haksız bir abluka altında bulunan Gazze'nin hava sahası ve kara alanını kapsayan gelişmiş teknoloji ve kaynaklara sahip olmasına rağmen, gerçekleştirilen saldırıyı önceden tespit etme konusunda başarısız kalmıştır. Ayrıca, Filistin direnişinin istihbarat ve operasyonel sistemlerine sızma hususunda da etkinlik gösterememiştir.

7 Ekim tarihinde gerçekleşen Aksa Tufanı, İsrail ordusunun askeri operasyonlara karşı koyma yeteneğini önemli ölçüde etkilemiştir. Bu süreçte, Gazzeli direnişçiler, Gazze Şeridi'ne bitişik işgal altındaki topraklara 40 kilometreden fazla bir derinlikte nüfuz etmeyi başarmışlardır. Söz konusu direnişçiler, onlarca askeri mevziye saldırarak, çok sayıda ağır araç ve ekipmanı imha etmiş, askeri teçhizatı ele geçirmiş ve yüzlerce İsrail askeri personelini etkisiz hale getirmiştir. Ayrıca, bu çatışmalar sonucunda birçok subay ve askeri esir alınmıştır.

Bu, askeri mevziileri hedef alan kara operasyonunu örtmek amacıyla "İsrail" şehir ve kasabalarına binlerce roketin fırlatıldığı ilk türden bir roket saldırısıyla birlikte geldi. Ayrıca, Filistinli planörler ve insansız hava araçlarıyla gerçekleştirilen saldırılar da vardır.

Filistin direnişinin gerçekleştirdiği bu saldırı, hem taktiklerini hem de saldırı tarzlarını çeşitlendirerek, bölgede işgalci devletin ordusunun inşa ettiği "yenilmez ordu" imajını ve itibarını ciddi şekilde sarsmıştır. Bu durum, Arap dünyasında genel olarak ve özellikle Filistin halkı arasında "İsrail" in yenilebilir olduğu inancını pekiştirmektedir.

Aksa Tufanı'nın siyasi sonuçları, Netanyahu hükümetinde derin bir şaşkınlık yaratmış ve "İsrail" iç kamuoyunda hükümeti zor bir konuma düşürmüştür. Ordunun 7 Ekim saldırısına karşı koyamaması, subay ve askerlerin esir alınması, sınırların ve yerleşim birimlerinin savunulamaması gibi faktörler, daha önce yasal değişikliklere karşı düzenlenen halk protestolarıyla birleşerek, "İsrail" kamuoyunda Netanyahu'ya karşı hesap verme ve istifa çağrılarının yükselmesine neden olmuştur. Bu durum, hükümetin meşruiyetine yönelik ciddi bir tehdit oluşturmakta ve gelecekteki siyasi dinamikleri derinden etkileme potansiyeli taşımaktadır.

Abraham Anlaşmaları ve Netanyahu'nun Trump yönetimiyle benimsediği, herkesin ekonomik, diplomatik ve güvenlik çıkarlarına dayalı barış süreci kapsamında Arap ve İslam ülkeleriyle normalleşme süreci açısından, Aksa Tufanı operasyonu normalleşme yolunu kesmiş ve "İsrail" in güvenliğini sağlayamadığını, başkalarını koruma kapasitesine sahip olmadığını kanıtlamıştır. Filistinlilere ve kutsal mekanlarına yönelik sürekli ihlaller devam ettikçe, "İsrail" in güvenliği sağlamanın imkânsız olduğunu göstermiştir.

Uluslararası politika açısından, 7 Ekim olayları Filistin meselesini yeniden uluslararası gündeme taşımış ve küresel aktörler ile uluslararası kurumlar nezdinde bu meselenin tekrar tartışılmasına yol açmıştır. Bu gelişmeler, özellikle İsrail ile bazı Arap ülkeleri arasında yürütülen normalleşme sürecine ciddi bir darbe vurmuş; alternatif çözüm arayışları kapsamında iki devletli çözüm ve diğer öneriler üzerine yeniden tartışmalar başlamıştır.

Aksa Tufanı'nın Filistin meselesi üzerindeki siyasi etkilerine gelince, çatışma tarihinde ilk kez "İsrail" soykırım suçu işlemekle Uluslararası Adalet Divanı'na (UAD) çıkmıştır. UAD, 26 Ocak 2024 tarihinde "İsrail'in Filistinlilere yönelik soykırım teşvikini önlemesi ve cezalandırması gerektiğine karar vermiştir. Bu, Güney Afrika'nın "İsrail'in Gazze Şeridi'nde soykırım işlediği iddiasıyla açtığı davaya ilişkin UAD'nin ilk kararlarından biridir (BBC, Ocak 2024). 28 Mart 2024'te UAD, Güney Afrika'nın "İsrail'e karşı soykırım suçunu önleme ve cezalandırma anlaşmasının Gazze Şeridi'nde uygulanmasına yönelik geçici tedbirler taleplerine ek önlemler getirilmesi gerektiğine karar vermiştir. 24 Mayıs 2024'te UAD, "İsrail'in hemen Rafah şehrine yönelik saldırısını durdurması gerektiğine karar vermiştir (Al Jazeera, Mayıs 2024).

Bu olaylar, birçok ülke ve uluslararası örgütün "İsrail'e yönelik baskılarını artırmasına ve Filistinlilerin haklarına saygı gösterilmesi talebinde bulunmasına zemin hazırlamıştır. Örneğin, Birleşmiş Milletler'in Orta Doğu Barış Süreci Özel Koordinatörü Tor Wennesland, Rafah'taki kara operasyonu esnasında, "yıkımın yalnızca daha da şiddetlendiğini" vurgulayarak, Gazze'deki mevcut çatışma dinamiklerinin daha fazla felaketin önlenmesi amacıyla değiştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Wennesland, rehinerin serbest bırakılması ve derhal bir ateşkes anlaşmasına varılması gerekliliğini dile getirerek, "kaybedecek zaman yok" ifadesi (Birleşmiş Milletler, 2024), Filistinlilerin kendi kaderlerini tayin etme hakkını tanıyan barışçıl bir çözümü destekleyen uluslararası bir dayanışmayı yansıtmaktadır. Bu gelişmeler, bazı ülkeleri "İsrail" ile mevcut diplomatik ilişkilerini yeniden değerlendirmeye sevk etmiştir. Birçok ülke, bu bağlamda diplomatik ilişkilerini kesme kararı almış olup, bu ülkeler arasında Kolombiya, Şili, Bolivya, Belize, Güney Afrika ve Honduras gibi devletler bulunmaktadır. Türkiye de "İsrail" ile olan ticari ilişkilerini askıya alma yönünde adımlar atmıştır (Aşkar, 2024). Kolombiya Devlet Başkanı, "Tel Aviv ile olan ilişkilerin, hükümetin soykırım niteliğindeki eylemleri nedeniyle sona ereceğini" ifade etmiştir. Ayrıca, "Eğer Filistin halkı yok olursa, insanlığın da yok olacağını ve bu durumu asla göz ardı etmeyeceklerini" vurgulamıştır (Rusya Today, Mayıs 2024). Bu durum, uluslararası ilişkilerdeki dinamiklerin ve ülkelerin dış politika stratejilerinin, yaşanan çatışmalar ve insani durumlar karşısında nasıl şekillendiğini göstermektedir. Dolayısıyla, bu tür tepkiler, uluslararası toplumun çatışmalara karşı duyarlılığını ve insan hakları ihlallerine karşı alınan tutumları yansıtan önemli bir göstergedir.

Başka bir açıdan, ülkelerin Filistin devletini tanıma süreci hızlanmıştır. 7 Ekim 2023'teki (Aksa Tufanı Operasyonu) olaylarından bu yana, Arap ülkeleri ile işgal güçleri arasındaki normalleşme ve güvenlik işbirliği sürecinin gölgesinde neredeyse kaybolan Filistin meselesi yeniden yükselmiştir. Bu dönemde, yerleşimlerin devam etmesi, Filistin topraklarının ilhakı ve Kudüs'ün Yahudileştirilmesi süreci de devam etmiştir. Aksa Tufanı'nın canlandırdığı Filistin haklarını tanıma ve çatışmayı çözme çabalarının bir parçası olarak, İspanya, İrlanda, Norveç ve Slovenya Filistin devletini tanımıştır. Böylece 193 BM üyesi ülkesi içinden Filistin'i tanıyan ülke sayısı 146'ya yükselmiştir. Diğer yandan Nisan 2024'te, Amerika Birleşik Devletleri, Filistin'in BM'de tam üye devlet olarak kabul

edilmesini öngören bir kararın çıkmasını engellemek için Güvenlik Konseyi'nde veto hakkını kullanmıştır (France 24, 2024).

Bu tanıma, "Filistin-İsrail" çatışmasının çözümünde büyük bir öneme sahiptir. Filistin halkının ulusal hakları -özgürlük, bağımsızlık ve kendi kaderini tayin etme mücadelesine meşruiyet kazandırmakta ve bu bağlamda uluslararası toplumun dikkatini çekmektedir. Ayrıca, bu tanım, Filistin'in uluslararası hukukun bir aktörü olarak varlığını pekiştirmekte; toprak, halk ve egemenlik unsurlarına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Böylece, tanımın dördüncü unsuru da tamamlanmış olmaktadır. Bu durum hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bir gereklilik teşkil etmekte ve çatışmanın barışçıl bir şekilde çözümüne katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla, Filistin halkının haklarının tanınması, yalnızca bir adalet meselesi değil, aynı zamanda kalıcı bir barışın tesis edilmesi açısından da elzemdir.

İnsani sonuçlar açısından, İşgal güçlerinin "Aksa Tufanı" operasyonu sonrasında Gazze'ye yönelik gerçekleştirdiği saldırılar, derin bir insani krize yol açmıştır. Resmi verilere göre, bu süreçte 40 binden fazla kişi hayatını kaybetmiş, yaklaşık 100 bin kişi ise yaralanmıştır. Bu trajik kayıplar arasında 15 binden fazla çocuk hayatını yitirirken, 34 bin çocuk da çeşitli yaralar almıştır. Hükümetin medya ofisi, saldırılar sonucunda 3600 çocuğun enkaz altında kaybolduğunu ve işgal güçleri tarafından Gazze'den en az 200 çocuğun tutuklu bulunduğunu bildirmiştir. Ayrıca, kayıp sayısının yaklaşık 10 bin kişiye ulaştığı ve kurbanların %70'inin kadınlar ve çocuklardan oluştuğu vurgulanmaktadır. Bu durum, bölgedeki insani koşulların ne denli kritik bir noktaya geldiğini göstermektedir (Al-Alam, Haziran 2024).

Saldırılar, evler, okullar, hastaneler, su ve elektrik şebekeleri gibi sivil altyapının geniş çapta tahrip olmasına neden oldu. Bu yıkım, binlerce ailenin yerinden edilmesine yol açmıştır. Birleşmiş Milletler raporlarına göre, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırıları, Gazze nüfusunun %75'inden fazlasını oluşturan 1,7 milyon kişinin yerinden edilmesine yol açmaktadır. Birçok kişi birden fazla kez yer değiştirmek zorunda kalmış, bu da insani ve sosyal krizleri daha da kötüleştirmiştir (Birleşmiş Milletler, 2024). Ayrıca, hastanelerin yıkılması ve ilaç eksikliği nedeniyle sağlık krizleri, özellikle kadınlar ve çocuklar arasında psikolojik krizler ve eğitim kurumlarının tahrip edilmesi nedeniyle okullarda ve üniversitelerde eğitim sürecinin durması gibi birçok insani trajediye yol açan sağlık krizleri yaşanmıştır.

Gazze'deki durum son derece trajik ve karmaşıktır; sürekli bombardıman ve altyapı ile temel hizmetlerin ciddi şekilde bozulması, uluslararası insani yardıma olan ihtiyacı dramatik bir şekilde artırmıştır. Yardım kuruluşları, yiyecek ve tıbbi destek sunmak için hazır bir şekilde harekete geçmişlerdir. Dünya Sağlık Örgütü, sürekli bombardıman ve hastanelerdeki yoğun baskı nedeniyle Gazze'deki sağlık sisteminin çökmekte olduğunu belirtmiştir. (Birleşmiş Milletler, 2023).

Bu krizin psikolojik etkileri de büyük önem taşımaktadır; özellikle şiddet sahneleri ve aile üyeleri ile arkadaşlarını kaybetme gibi travmatik deneyimler nedeniyle depresyon ve kaygı vakaları artmıştır. UNICEF raporu, Gazze'deki çocukların süregelen şiddet nedeniyle derin psikolojik etkiler yaşadıklarını ve acil psikososyal destek sağlanması gerektiğini vurgulamıştır (UNICEF, 2024).

Bu zorluklar, Gazze'deki insanların acılarını hafifletmek ve onlara kapsamlı bir destek sağlamak için uluslararası yoğun çabaların gerekliliğini ortaya koymaktadır; bu destek, insani yardımların yanı sıra psikolojik ve sosyal desteği içermelidir.

Sonuç

Uluslararası insanî hukuk, halkların özgürlüklerini, bağımsızlıklarını ve kaderlerini belirleme haklarını tanımış ve bu amaçla silahlı mücadele dâhil olmak üzere tüm meşru yöntemleri kullanmalarına izin vermiştir. Halkların, siyasi, ekonomik ve kültürel sistemlerini seçme hakkı ve kaynakları üzerinde bağımsız ve özgür bir şekilde kontrol sahibi olma hakkı tamdır ve bu haklar Birleşmiş Milletler Şartı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararları ve uluslararası hukukun genel ilkeleri tarafından doğrulanmıştır.

Silahlı direniş, uluslararası hukukun meşru bir aracı olarak kabul edilmekte ve halkların işgal altındaki topraklarından kurtulmalarını amaçlayan kullanılmaktadır. İsrail ve müttefikleri, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin uyguladığı zulmün ve sömürgeci politikaların, Filistin halkının bağımsızlık mücadelesinin meşruiyetini etkilemesi veya azaltması mümkün değildir.

Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkı ve savunma hakkı, uluslararası hukuk çerçevesinde meşru araçlarla desteklenmelidir. Bu bağlamda, Filistin direnişçileri, uluslararası hukukun tanıdığı meşru savunucular olarak kabul edilmelidir.

Kendi topraklarını ve haklarını koruma çabası, uluslararası normlar ve insan hakları ilkeleri doğrultusunda değerlendirildiğinde, meşruiyet kazanmakta ve bu durum, Filistin halkının varoluşsal mücadelelerini güçlendirmektedir. Dolayısıyla, Filistin halkının bağımsızlık ve özgürlük talepleri, yalnızca siyasi bir mesele değil, aynı zamanda uluslararası hukukun bir yansıması olarak da ele alınmalıdır. Bu çerçevede, Filistin direnişinin meşruiyeti, uluslararası toplum tarafından tanınmalı ve desteklenmelidir.

Aksa Tufanı Operasyonu, Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını ve işgal altındaki topraklarda özgürce yaşama talebini uluslararası gündemin merkezine taşımıştır. Operasyonun ardından, Filistin meselesine yönelik küresel farkındalık belirgin şekilde artmış; Gazze'deki insan hakları ihlalleri, yaşam koşullarının zorluğu ve sivillere yönelik uygulamalar daha görünür hâle gelmiştir. Bu süreç, Filistinlilerin siyasi ve insani destek arayışlarında yeni kanallar açmış ve ulusal haklarını elde etme mücadelelerine yeni bir ivme kazandırmıştır. Ayrıca uluslararası toplumda iki devletli çözüm modelinin tekrar tartışılması ve bölgesel aktörler arasında Filistin halkının haklarına daha fazla atıfta bulunulması, meselenin diplomatik boyutunu güçlendirmiştir. Uluslararası hukuk ve insan hakları normlarına dayanan adil ve kalıcı bir çözümün inşası için Filistin halkının haklarının korunması ve desteklenmesi yönündeki uluslararası çabaların artırılması bugün daha da büyük bir gereklilik hâlini almıştır.

Filistin meselesi, uluslararası kamuoyunda yeniden öncelikli gündem maddesi olmuştur. Gazze'deki insan hakları ihlalleri daha fazla uluslararası dikkat çekmiştir. İki devletli çözüm modeli, diplomatik platformlarda yeniden tartışılmaya başlanmıştır. Filistinlilerin uluslararası destek alma kapasitesi artmıştır.

Kaynakça

Abu Al-Nasr, A. (2000). 1949 Cenevre Dördüncü Sözleşmesi ve İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Uygulanması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Almansura Üniversitesi.

Ahmed, H. (2013). Uluslararası Genel Hukuk Üzerine Çalışmalar, Zein Hukuk Yayınları.

Akkawi, D. (1997). Halkların Kendi Kaderini Tayin Hakkı, Filistin: Al-Aswar Kurumu.

- Al-Alam (2024). "Rakamlarla: 240 Günlük Savaşın Ardından Gazze'deki Yıkımın Durumu", <https://www.alalam.ir/news/6877283/%D8%A8%D9%80-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D9%82%D8%A7%D9%85--%D9%88%D8%A7%D9%82%D8%B9-%D8%A7%D9%84%D8%AF%D9%85%D8%A7%D8%B1-%D9%81%D9%8A-%D8%BA%D8%B2%D8%A9-%D8%A8%D8%B9%D8%AF-240-%D9%8A%D9%88%D9%85%D9%8B%D8%A7-%D9%85%D9%86-%D>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Al-Asbali, M. (2005). Uluslararası İnsancıl Hukukta Savaş Esirlerinin Hukuki Statüsü, İskenderiye: Al-Maaref Kurumu.
- Al-Atiya, I. (2012). Uluslararası Hukuk, Bağdat: Bağdat Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Al-Farra, A. (2009). "Filistin Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkı ve Uluslararası Mesruiyet", Edebiyat ve Beşeri Bilimler Dergisi, 69(1), 367-417.
- Al-Ghoneimi, M. (1982). Barış Hukukunda Aracılık: Uluslararası Hukuk Genel İlkeleri - Barış Döneminde Milletler Hukuku, İskenderiye: Al-Maaref Kurumu.
- Al-Jazeera (2024). "Uluslararası Adalet Divanı, İsrail'e Rafah'a Yönelik Saldırısını Derhal Durdurmasını Emretti", <https://www.aljazeera.net/news/2024/5/24/%D8%B9%D8%A7%D8%AC%D9%84-%D8%B1%D8%A6%D9%8A%D8%B3-%D9%85%D8%AD%D9%83%D9%85%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%AF%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%AF%D9%88%D9%84%D9%8A%D8%A9-%D8%B9%D9%84%D9%89>, (Erişim Tarihi: 12.06.2024).
- Al-Karain, Y. (1983). Filistin Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkı, Amman: Dar Al-Khalil Yayınları.
- Al-Kayalı, A. (1986). "Siyaset Ansiklopedisi", (Ed. M. Nima), 2/555, Beyrut: Arap Çalışmaları ve Yayınları Kurumu.
- Al-Khalouqi, M. (2018). "Teröre Karşı Savaş Işığında Filistin Ulusal Kurtuluş Meselesi", Beşeri ve Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, (11), 33-38.
- Al-Omari, A. (2001). Hulefa-i Raşidîn Döneminde Ülkelerin Yönetimi, Riyad: Dâr Eşbiliya Yayınları.
- Al-Rajhi, M. (1989). Güvenlik Konseyi'nde Veto Hakkı Teorisi Üzerine, Misrata: El-Jamahiriya Yayınları.
- Amer, S. (1984). Uluslararası Düzenleme Hukuku: Genel Teori, Kahire: Dar Al-Nahda Al-Arabiya.
- Aşkar, M. (2024). "İsrail ile İlişkilerini Kesen Ülkeler Hangileri?", <https://almashhad.com/article/773112298002792-News/449690591966636>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- BBC (2024). "Gazze Savaşı Hakkında Uluslararası Adalet Divanı'nın Kararından Sonra Ne Olacak?", <https://www.bbc.com/arabic/articles/c80nw744w92o>, (Erişim Tarihi: 10.06.2024).

- Belkhir, K. (2018). "Uluslararası Genel Hukuk Işığında Kendi Kaderini Tayin Hakkı Konusunda Güç Kullanmanın Meşruiyeti", *Al-Manar Hukuk ve Siyasi Araştırmalar Dergisi*, (7), 329-347.
- Ben Amer, T. (1982). *Kendi Kaderini Tayin ve Batı Sahra Sorunu*, Uluslararası Hukuk ve Uluslararası İlişkiler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cezayir: Cezayir Üniversitesi.
- Birleşmiş Milletler (1949). " Geneva Convention relative to the Treatment of Prisoners of War", <https://www.ohchr.org/ar/instruments-mechanisms/instruments/geneva-convention-relative-treatment-prisoners-war>, (Erişim Tarihi: 20.05.2024).
- Birleşmiş Milletler (1970). Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Altıncı Komitesinin 2625 Sayılı ve 24 Ekim 1970 Sayılı Kararı, https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2625-Eng.pdf, (Erişim Tarihi: 12.06.2024).
- Birleşmiş Milletler (1972). Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Altıncı Komitesinin 3034 Sayılı ve 18 Aralık 1972 Sayılı Kararı, [https://docs.un.org/en/A/RES/3034\(XXVII\)](https://docs.un.org/en/A/RES/3034(XXVII)), (Erişim Tarihi: 12.06.2024).
- Birleşmiş Milletler (2023). "Dünya Sağlık Örgütü Uyarıyor: Gazze'deki Hastaneler Çöküşün Eşiğinde", <https://news.un.org/ar/story/2023/10/1124767>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Birleşmiş Milletler (2024). "Dünyada Zorunlu Göç Vakalarının Artışı ve Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin İhmal ve İhmalkârlık Uyarısı", <https://news.un.org/ar/story/2024/06/1131726>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Birleşmiş Milletler (2024). "Gazze: Üst Düzey Bir BM Yetkilisi, Çatışmanın Seyrinin Daha Fazla Felaketten Kaçınmak İçin Değişmesi Gerektiği Konusunda Uyardı", <https://news.un.org/ar/story/2024/05/1131316>, (Erişim Tarihi: 12.06.2024).
- Ferraji, C. (2009). *Halkların Kendi Kaderini Tayin Hakkı: Teori ve Uygulama Arasında*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cezayir: Mouloud Mammeri Üniversitesi.
- Filistin İstatistik Kurumu (2024). "Gazze'deki Savaşta Şehit ve Yaralı Sayısı", https://www.pcbs.gov.ps/site/lang_ar/1405/Default.aspx, (Erişim Tarihi: 10.06.2024).
- France 24 (2024). "146 Ülke Artık Filistin Devletini Tanıyor", <https://www.france24.com/en/live-news/20240528-145-countries-now-recognise-a-palestinian-state>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Ganim, H. (2017). "İsrail'deki Yeni Sağ, İsrail'in Bugününü ve Geleceğini Kontrol Altına Alıyor", *Madar Stratejik Raporu 2017*, İsrail Manzarası 2016, Sayı 13. <https://www.madarceneter.org>, (Erişim Tarihi: 15.06.2024).
- Halberstam, M. (2003). "Birleşmiş Milletler'in Terörizme İlişkin Tutumunun Gelişimi: Ulusal Kurtuluş Hareketlerinden Terörizmi Her Nerede ve Kim Tarafından İşlenirse İşlensin Suçlu Görmeye", *Columbia Uluslararası Hukuk Dergisi*, 41(3), 573-584.
- Hamas (2024). "Bu Bizim Hikayemiz: Neden El-Aksa Tufanı?", <https://hamasinfo.info/2024/03/14/581/>, (Erişim Tarihi: 5.05.2024).
- Imad, A. (2002). "Uluslararası Çerçeve de Direniş ve Terörizm: Kendi Kaderini Tayin Hakkı", *Arap Geleceği Dergisi*, Arap Birliği Araştırma Merkezi, 24(275), 24-41.

- Ismail, S. (2017). "Kendi Kaderini Tayin Hakkı Konusunda Güç Kullanmanın Meşruiyeti ve Uluslararası Terörizm ile İlişkisi", *Siyasi ve Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Dergisi*, Sayı: 9, 83-114.
- Kadi, A. (2024). "Yeni Anlatılar, 7 Ekim'de İsrail'in Hamas Tarafından Nasıl Düşürüldüğünü Ortaya Koyuyor", <https://www.bbc.com/arabic/articles/c1m98nxdkg4o>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Khamasi, A. (1988). *Uluslararası Hukukta Güç Kullanımı*, Bağdat: Kültürel İşler Yayınları.
- Metwalli, R. (2003). *Modernite ve Değişim Arasında Yeni Dünya Düzeni: Güncel Uluslararası Olaylar Üzerine Teorik Bir Çalışma*, Kahire: Dar Al-Nahda Al-Arabiya Yayıncılık.
- Rifat, A. (1992). *Uluslararası Hukuk Hükümleri: Uluslararası Anlaşmalar ve Birleşmiş Milletler Kararları Işığında Uluslararası Terörizm*, Kahire: Dar Al-Nahda Al-Arabiya Yayıncılık.
- Rusya Today (2024). "Kolombiya, Gazze Savaşı Nedeniyle İsrail ile Diplomatik İlişkilerini Kesmeye Karar Verdi: Filistin Ölürsa İnsanlık Ölü", <https://arabic.rt.com/world/1561068>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- Saadallah, O. (1986). *Modern Uluslararası Hukukta Halkların Siyasi Kaderini Tayin Hakkı*, Cezayir: Ulusal Kitap Kurumu.
- Şehab, M. (1978). *Uluslararası Kuruluşlar*, Mısır: Dar Al-Nahda Al-Arabiya Yayıncılık.
- Tozan, A. (2013). "Hukuki Bağımsızlık Hakkının Anlamındaki Değişim: Bağımsızlık ve Ayrılık Arasında", *Şam Üniversitesi Ekonomi ve Hukuk Bilimleri Dergisi*, 29(3), 457-485.
- Unicef (2024). "Gazze'deki Çocuklar Yaşamsal Destek İhtiyacında", <https://www.unicef.org/ar>, (Erişim tarihi: 14.06.2024).
- United Nations (1945). "Birleşmiş Milletler Şartı", <https://www.un.org/ar/about-us/un-charter/full-text>, (Erişim Tarihi: 12.06.2024).
- United Nations (1945). "Charter of the United Nations", <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>, (Erişim Tarihi: 14.06.2024).
- United Nations (1966). "International Covenant on Civil and Political Rights", https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_17.pdf, (Erişim Tarihi: 10.06.2024).
- United Nations (1966). "International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights", https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_17.pdf, (Erişim Tarihi: 10.06.2024).
- Viyana Bildirisi ve Eylem Programı (1993). <http://hrlibrary.umn.edu/arab/b100.html>, (Erişim Tarihi: 2.05.2024).
- Yusuf, O. (2005). *Uluslararası Terörizm Suçları ve İnsan Hakları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cezayir: Mouloud Mammeri Üniversitesi.
- Zeydan, L. (2005). "Filistin Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkı", <https://pulpit.alwatanvoice.com/content/print/31907.html>, (Erişim Tarihi: 2.06.2024).

Zeydan, M. (2008). Birleşmiş Milletler'in Uluslararası Nitelikte Olmayan Silahlı Çatışmalara Müdahalesi, Mısır: Hukuk Kitapları Yayınları.

Katkı Oranları ve Çıkar Çatışması / Contribution Rates and Conflicts of Interest

Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.	Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Yazar Katkıları	Bu çalışma tek yazarlı olarak hazırlanmıştır.	Author Contributions	This study was prepared with a single author.
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.	Conflicts of Interest	The author has no conflict of interest to declare.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.	Grant Support	The author acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.	Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0

Extended Summary

The right to self-determination is one of the foundational principles of modern international law. It is enshrined in several key international instruments, most notably the United Nations Charter, the two International Covenants of 1966, and major UN General Assembly resolutions such as Resolution 1514 (XV) and Resolution 2625 (XXV). This right forms a legal and moral basis for the struggles of peoples under occupation, granting them the legitimate right to employ all lawful means, including armed resistance, to free themselves from foreign domination and achieve political, economic, and cultural independence.

This study begins with a review of the legal framework of the right to self-determination and its manifestation in the case of the Palestinian people. It presents an extensive legal analysis of the legitimacy of resisting Israeli occupation and situates the “Al-Aqsa Flood” operation, carried out by the Islamic Resistance Movement (Hamas) on 7 October 2023, within this framework as an expression of the Palestinians’ right to resist occupation and determine their future. The study examines the legal foundation of this operation under the UN Charter, international humanitarian law, and relevant UN resolutions, highlighting the application of legal standards that legitimize armed struggle against foreign occupation.

The paper traces the historical development of the right to self-determination, from its emergence in the context of major revolutions such as the American and French Revolutions, through its enshrinement in post-World War international treaties, to its recognition as a binding norm in contemporary international law. It also addresses the failure of the League of Nations to incorporate this principle and the subsequent efforts by the United Nations to affirm and expand it to include national liberation movements.

The study further explores the legal texts that explicitly legitimize armed struggle as a lawful tool of oppressed peoples. It discusses key resolutions such as UN General Assembly Resolution 3034 (1972), Resolution 3103 (1973), and the Additional Protocols to the Geneva Conventions of 1977, which granted combatant status to members of national liberation movements. The paper highlights the pivotal role played by liberation movements, especially the Palestine Liberation Organization, in integrating these principles into the framework of international humanitarian law.

The analysis then turns to the Al-Aqsa Flood operation, contextualizing it politically and legally as a direct and natural response to decades of occupation and systematic violations against Palestinians, particularly in Jerusalem and Gaza. A document issued by Hamas in January 2024 explained that the operation was motivated by the need to end the blockade on Gaza, resist Israeli plans to Judaize Al-Aqsa Mosque, and assert the Palestinian right to freedom and self-determination.

The study assesses the legitimacy of the operation based on international legal standards and UN resolutions that affirm the right of occupied peoples to resist, including through armed struggle, in their pursuit of liberation and statehood. It evaluates whether the operation adhered to key humanitarian law principles, such as proportionality, distinction, and necessity, while deconstructing Israeli claims that portray Palestinian resistance as terrorism.

The paper also addresses the broader political, military, and humanitarian consequences of the operation. It demonstrates how the operation exposed vulnerabilities in Israel’s security and intelligence systems and brought renewed international focus to the Palestinian issue. The study documents how the operation prompted several countries to reconsider their diplomatic relations with Israel and contributed to a wave of renewed recognition of the State of Palestine. It also examines unprecedented legal actions against Israel before the International Court of Justice over allegations of genocide.

In the humanitarian dimension, the study details the catastrophic consequences in Gaza, including mass civilian casualties, large-scale displacement, destruction of infrastructure, and worsening health and education crises. These developments have intensified global calls to halt aggression and hold the occupying power accountable. The study argues that this humanitarian suffering has contributed to growing international political support for the Palestinian right to self-determination.

The study concludes that, despite the controversy surrounding it, the Al-Aqsa Flood operation should be viewed—within the framework of international law—as a legitimate manifestation of the Palestinian people’s right to self-determination and resistance. It cannot be detached from the broader historical and legal context of prolonged occupation and systemic denial of rights. Any just and lasting resolution of the Palestinian issue must begin with the recognition of Palestinians’ right to freedom, independence, and self-determination. International law, through its core instruments and interpretations, affirms this right and acknowledges the legitimacy of resistance aimed at achieving it.